

Φύλλο Εργασίας: κειμενοκεντρική διδασκαλία μορφολογικών γλωσσικών φαινομένων με αντιπαραβολική διδασκαλία. Ευριπίδης, «Ελένη»- πρόλογος στ.1-25

Μελετώ προσεκτικά τις παρακάτω δύο μορφές του κειμένου της
«Ελένης» και συμπληρώνω τον πίνακα που ακολουθεί.

Πρωτότυπο κείμενο στ.1-22	Απόδοση στη Ν.Ε. στ. 1-25 (Τ.Ρούσσος)
Νείλου μὲν αἶδε καλλιπάρθενοι ῥοαί, ὃς ἀντὶ δίας ψακάδος Αἰγύπτου πέδον λευκῆς τακεΐσης χιόνος ὑγραίνει γύας. Πρωτεὺς δ' ὄτ' ἔζη τῆσδε γῆς τύραννος ἦν, [Φάρον μὲν οἰκῶν νῆσον, Αἰγύπτου δ' ἄναξ,] 5 ὃς τῶν κατ' οἶδμα παρθένων μίαν γαμεῖ, Ψαμάθην, ἔπειδ' ἡ λέκτρ' ἀφῆκεν Αἰακοῦ· τίκτει δὲ τέκνα δισσὰ τοῖσδ' ἐν δώμασιν, Θεοκλύμενον ἄρσεν' [ἰὸτι δὴ θεοὺς σέβων βίον διήνεγκ'] εὐγενῆ τε παρθένον 10 Εἰδῶ, τὸ μητρὸς ἀγλαΐσμ', ὄτ' ἦν βρέφος ἔπει δ' ἔς ἣβην ἦλθεν ὠραίαν γάμων, καλοῦσιν αὐτὴν Θεονόην· τὰ θεῖα γὰρ τά τ' ὄντα καὶ μέλλοντα πάντ' ἠπίστατο, προγόνου λαβοῦσα Νηρέως τιμὰς πάρα. 15 ἡμῖν δὲ γῆ μὲν πατρίς οὐκ ἀνώνυμος Σπάρτη, πατὴρ δὲ Τυνδάρεως· ἔστιν δὲ δὴ λόγος τις ὡς Ζεὺς μητέρ' ἔππατ εἰς ἔμην Λήδαν κύκνου μορφώματ' ὄρνιθος λαβών, ὃς δόλιον εὐνήν ἐξέππραξ' ὑπ' αἰετοῦ 20 δίωγμα φεύγων, εἰ σαφὴς οὗτος λόγος· Ἐλένη δ' ἐκλήθην.	Να ο Νείλος¹ με τις όμορφες νεράιδες, που αυτός κι όχι βροχή του Δία μουσκεύει τους κάμπους της Αιγύπτου, όταν τα χιόνια λιώνουν². Εδώ βασίλευε ο Πρωτέας της χώρας κυβερνήτης, όσο ζούσε, 5 στο νησί Φάρο⁴ κατοικώντας. Πήρε γυναίκα μια Νηρηίδα,⁵ την Ψαμάθη, που άντρα τον Αιακό πρωτύτερα είχε. Μες στα παλάτια αυτά γεννάει δύο τέκνα, το Θεοκλύμενο, γιατί σεβόταν 10 στη ζωή του τους θεούς,⁶ κι ένα κορίτσι ευγενικό, καμάρι της μητέρας, που Ειδώ⁷ την έλεγαν, μικρή όταν ήταν. στην ώρα όμως σαν έφτασε για γάμο, 15 την είπαν Θεονόη,⁸ γιατί τα θεία, μελλούμενα και τωρινά, τα ήξερε όλα· μια τέτοια έλαβε χάρη απ' το Νηρέα τον πρόγονό της. Ο δικός μου τόπος η ξακουστή 'ναι Σπάρτη και πατέρας ο Τυνδάρεως· μια φήμη ωστόσο λείπει 20 πως παίρνοντας ο Δίας θωριά κύκνου, πέταξε προς τη μάνα μου, τη Λήδα, κάποιον αἰτό για να ξεφύγει τάχα, κι έτσι μαζί της δολερά έχει σμίξει, αν είναι αλήθεια. Ελένη τ' όνομά μου. 25

1. Παρατηρώ προσεκτικά τα **ζεύγη φράσεων** του κειμένου που έχουν επισημανθεί χρωματικά: σε κάθε ζεύγος έχουμε **δύο μορφές του ίδιου κειμένου**, στην αρχαία ελληνική (οι πρωτότυποι στίχοι του Ευριπίδη) και στην απόδοσή του στα νέα ελληνικά (η μετάφραση του Τ.Ρούσσου).
2. **Αντιγράφω τα ζεύγη** φράσεων στις στήλες 1 & 2.
3. Καταγράφω στην **3η στήλη** μια **παρατήρησή μου** ως προς τη θέση των λέξεων σε κάθε ζεύγος φράσεων (συντακτικό).

4. Εντοπίζω και καταγράφω στην **4η στήλη** **μία ομοιότητα** των δύο μορφών της γλώσσας μας ως προς τη μορφή των λέξεων (γραμματική).
5. Πριν ξεκινήσω προσέχω **το παράδειγμα** που δίνεται!

Αρχαία ελληνικά	Νέα ελληνικά	Η θέση των λέξεων: τι παρατηρώ;	Η μορφή των λέξεων: τι παρατηρώ;
<u>ὅτ' ἦν βρέφος:</u>	<u>μικρή όταν ήταν</u>	Στα ν.ε. ο μεταφραστής επιλέγει να δώσει στο κείμενό του την εξής σειρά λέξεων: κατηγορούμενο+ σύνδεσμος χρόνου+ ρήμα, για λόγους έμφασης (😊)	Στα α.ε. το «ότε» χάνει το «ε», κάτι που συμβαίνει συχνά και στα ν.ε. – έκθλιψη- π.χ. απ' τη βιασύνη μου σκόνταψα.
